Archive of SID.ir

Criminal Law Research
Vol. 13, No. 1, (Serial 25)
Spring & Summer 2022
Research Article

University of Guilan
Iranian association of penal law

DOI:10.22124/jol.2021.19432.2125
DOR:20.1001.1.23222328.1401.13.1.2.0
Received: 2021/04/22 **Accepted: 2021/11/11**

Combinatory Criminal Policy Strategy in Democratic and Totalitarian Models of Criminal Policy

Shahrdad Darabi[1]

Abstract
Combinatory criminal policy based on the conscious and purposeful process of combining variables with maximum use of governmental, public and international capacities to control the criminal Phenomenon , by changing the scope of criminal policy, expands the border of crime from criminal law to administrative, disciplinary, trade union, etc. It is inspired by international and domestic documents, strategies and recommends and adopts a variety of measures. Studies show that the combined criminal policy strategy in the democratic model, with no complete abstraction from libertarianism and with the transformation of criminal law in favor of alternative variables, forms a positive and empowering synergy against crime. But, in The totalitarianism model of negative and empowering convergence, along with the inflation of criminal law in order to maintain political order, will be accompanied by a maximum advance in the legitimate rights and freedoms of citizens.

Keywords: *Delinquency, Responding, Combinatory criminal policy, Democracy, Totalitarianism.*

1. Introduction
The Combinatory criminal policy is a new strategy in the field of criminal policy that involves maximum use of the capacity of the interface institutions and the complimentary of the penal justice system in response To normalize, other than the judiciary on the one hand and the provision of the capacity of the executive, parliament, civil society, media, associations, and citizens to create consensus on the other. With all its influence, the approach of the Combinatory strategy in democratic models and totalitarian criminal policy is presented.

2. Methodology
This research has been done by descriptive-analytical method and relying on democratic and totalitarian models of criminal Policy and studying the laws and regulations of legal systems in the form of documents and libraries.

1. Assistant Professor Department of law, Faculty of human science University of Islamic Azad, Qom , Iran. (Corresponding Author :shahrdad.darabi@yahoo.com)

Archive of SID.ir

Archive of SID.ir

3. Results and discussion

In a democratic model, social capital is the ability to expand collective action and merge variables and use the capabilities of triple forces in the development of citizen maneuver space, diversion with the development of civil society in favor of civil society, reduction Of enterprise and the use of community participation in optimal management of the country. In fact, the state function of the combinatory criminal Policy has led to the combination of social, economic, cultural, and etc that the existence of multiple variables generating crime leads to the combination of different variables in the normalize and respondology criminal policy of the criminals, judicial and administrative policy.

In contrast, the combinatory strategy in a totalitarian criminal policy model is consistent with the superiority of executive branch institutions in policing and security networks, which can be legitimacy to eliminate or expel criminal, incapacitation, corporal punishment development, and maximum suppression conditions. The possible formation of civil society and non - formal and secondary organizations is a means of bringing the subjection of political, social, economic, economic to citizens, which, on the basis, is defined by the government. so the crystallization of a combined strategy in these communities will lead to the benefit from the prevention of public crime, even to the privacy of citizens ' private morals, and the development of the range of criminal law through the open criminalization and the strengthening of state networks of criminal policy.

4. Conclusion

Combinatory criminal policy in the democratic model, with no complete abstraction from libertarianism and with the transformation of criminal law in favor of alternative variables, forms a positive and empowering synergy against crime, but in The totalitarianism model of negative and empowering convergence, along with the inflation of criminal law in order to maintain political order, will be accompanied by a maximum advance in the legitimate rights and freedoms of citizens.

Selection of References

Babaei, M.A. and Mahdavi, D. (2012), “Criminal territory and its place in the Iranian legal system”, **Quarterly Journal of Criminal Law Teachings,** No. 3, pp. 110-128. [In Persian]

Darabi, Sh. (2020), “Combined criminal policy against environmental crime”, **Quarterly Journal of Criminal Law Teachings,** No. 19, pp. 69-97. [In Persian]

Archive of SID.ir

Archive of SID.ir

Delmas - Marty, M. (2019), **The Great Systems of Criminal Policy,** translated by Ali Hossein Najafi Abrandabadi, fourth edition, Tehran: Mizan Publishing. [In Persian]

Ebrahimi, Sh. (2017), **Preventive Criminology,** Fourth Edition, Tehran: Mizan Publications. [In Persian]

Foko, M. (2020), **Care and Punishment (Born in Prison),** translated by Niko Sarkhosh and Afshin Jahandideh, 17th edition, Tehran: Ney Publishing. [In Persian]

Lazerge, Ch. (2021), **An Introduction to Criminal Politics,** translated by Ali Hossein Najafi Abrandabadi, ninth edition, Tehran: Mizan Publications. [In Persian]

Najafi Abrandabadi, A.H. (2017), **Criminal Policy,** in: Encyclopedia of Economic Criminal Sciences, by Amir Hassan Niazpour, first edition, Tehran: Mizan Publishing. [In Persian]

Najafi Abrandabadi, A.H. (2017), **Fair Prevention of Crime** in: Criminal Science, Collection of Articles in: Honoring Professor Dr. Mohammad Ashouri, Sixth Edition, Tehran: Samt Publications. [In Persian]

Najafi Abrandabadi, A.H. (2018), **Criminological developments in white-collar delinquency,** Introduction to: Red-collar delinquency, by Shahrdad Darabi, first edition, Tehran: Mizan Publishing. [In Persian]

Najafi Abrandabadi, A.H. (2019), **Criminal Politics from Models to Movements,** Introduction to: Miri Delmas-Marty, The Great Systems of Criminal Policy, FourthEdition, Tehran: Mizan Publications. [In Persian]

Citation:

Darabi, Sh. (2022). "Combinatory Criminal Policy Strategy in Democratic and Totalitarian Models of Criminal Policy", **Criminal Law Research,** 13(25), pp. 53-74. DOI:10.22124/jol.2021.19432.2125

Copyright:

Copyright for this article is transferred by the author(s) to the journal, with first publication rights granted to *Criminal Law Research*. This is an open-access article distributed under the terms and conditions of the Creative Commons Attribution License (https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/).

Archive of SID.ir

Archive of SID.ir

DOI:10.22124/jol.2021.19432.2125
DOR:20.1001.1.23222328.1401.13.1.2.0

مقاله پژوهشی
صفحات: ۷۴-۵۳
تاریخ دریافت: ۱۴۰۰/۰۲/۰۲
تاریخ پذیرش: ۱۴۰۰/۰۸/۲۰

نشریه علمی پژوهشنامه حقوق کیفری
سال سیزدهم، شماره اول، بهار و تابستان ۱۴۰۱، پیاپی ۲۵

راهبرد ترکیبی در مدل‌های مردم سالار و اقتدارگرای فراگیر سیاست جنایی

شهرداد دارابی[۱]

چکیده

سیاست جنایی ترکیبی که مبتنی بر فرایند آگاهانه و هدفمند تلفیق متغیرها با استفادهٔ حداکثری از ظرفیت‌های دولتی و جامعویِ ملی و بین‌المللی برای کنترل پدیدهٔ جنایی است، با تغییر گستره سیاست جنایی، مرز بزه انگاری را از حقوق کیفری به حقوق اداری، انتظامی، صنفی و.. توسعه می‌بخشد و با الهام از اسناد بین‌المللی و داخلی، راهبردها و تدابیر متنوعی را توصیه و اتخاذ می‌نماید. مطالعات مبیّن آن است که راهبرد سیاست جنایی ترکیبی در مدل مردم سالار با عدم انتزاع کامل از آزادی مداری و با استحالهٔ حقوق کیفری به نفع متغیرهای بدیل، شکل‌گیری هم افزاییِ ایجابی و توان افزا را در برابر بزهکاری رقم می‌زند، اما در مدل اقتدارگرای فراگیر تقویت موازی اختیاراتِ نهادهای نظارتی، هم‌گرایی سلبی و توان گیر، همراه با تورم قوانین کیفری و پیش روی حداکثری در آزادی‌های مشروع شهروندان، خواهد بود.

واژگان کلیدی: بزه انگاری، پاسخ گذاری، سیاست جنایی ترکیبی، مردم سالار، اقتدارگرای فراگیر.

۱. استادیار گروه حقوق، دانشکده علوم انسانی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد قم، قم، ایران. shahrdad.darabi@yahoo.com

Archive of SID.ir

Archive of SID.ir

مقدمه

سیاست جنایی به‌عنوان یکی از مهم‌ترین ارکان سیاست عمومی متضمن مدیریت پاسخ‌دهی به بزهکاری از سوی دولت و جامعهٔ مدنی است که ارزش‌گذاری و تعیین ضمانت اجراهای حقوقی و کیفری را در راستای تأمین و تضمین امنیت جامعه سامان می بخشد؛ بر این اساس، امروزه متولیان سیاست جنایی، کارایی و اثربخشی نهادهای رسمی و دولتی را به همراه امکانات نهادهای نظام عدالت کیفری به خارج از مرزهای رسمی نیز توسعه می‌بخشند.

اگرچه تعیین محدوده‌های مجاز و غیرمجازِ رفتاری و گفتاری اشخاص از گذر جرم انگاری – کیفرگذاری، کیفرگزینی و کیفردهی در چارچوب قوانین و مقررات ماهوی و شکلی حقوق کیفری مشخص و تعریف می‌شود (نجفی ابرندآبادی، ۱۳۹۹: ۲۴۹) اما ناپایداری و متغییر بودن رویّه‌های عملی در تناظر با مدل‌های مرجع سیاست جنایی، منبعث از پارادایم آزادی، برابری و قدرت از یک سو و برآیند تفکر حاکمیت نسبت به پدیدهٔ بزهکاری و مهندسی این مهم از سوی دیگر، معرفِ مدل‌های مرجع و تغلیب یافتهٔ سیاست جنایی است.

براین مبنا ، حاکمیت قانون در مدل مردم سالار سیاست جنایی، تفکیک مرزهای بزه و انحراف و پاسخ‌های دولتی – جامعوی از یک سو و قدرت‌مداری و دولتی بودن مدل اقتدارگرای فراگیر که ضمن ادغام بزه و انحراف با سرکوب کیفری، همانند سازی افراد جامعه را در بر می‌گیرد از سوی دیگر، مبیّن مدل های آزادی مدار و قدرت مدار سیاست جنایی خواهد بود(نجفی ابرندآبادی، ۱۳۹۸: ۵۴) لذا اگرچه واضعان سیاست جنایی در کشورها داعیه‌ی تأمین و تضمین امنیت شهروندان و حفظ نظم عمومیِ جامعه را به عنوان هدف غایی خویش طرح می نمایند،اما نوسانِ بهره‌مندیِ از آزادی تا قدرت که منبعث از بافت سیاسی حاکم در هر جامعه است، الگوهای مدیریتِ پاسخ به پدیده ی جنایی را تعیین می نماید.در دولت های مردم سالار، اعمال برخی محدودیت های فردی – اجتماعی در جهت تلاش برای صیانت از شاخصه‌های حقوق بشر، رفاه جامعه و توسعهٔ انسانیِ پایدار است که متولیان امر در جهت تقویت همبستگی اجتماعی از حضور جامعهٔ مدنی در اتخاذ پاسخ‌های اجتماعی استقبال می‌نمایند.

اما دولت اقتدارگرای فراگیر وجود گروه‌ها یا افرادی را که نخواهند به رهنمودهایش گردن نهند یا در جهت هدف‌های معیّن، وظیفهٔ مشخصی بر عهده نداشته باشند، تاب نمی‌آورد و دولت را همچون جانی در تن جامعه و مظهر قدرت و توانمندی آن می‌داند(آشوری، ۱۳۹۹: ۲۴۱). بنابراین توسعهٔ جذب و انقیاد افراد در ساختاری به شدت متمرکز به همراه شبکه‌های امنیتی رجحان می‌یابد.

Archive of SID.ir

Archive of SID.ir

در این میان،راهبرد سیاست جنایی ترکیبی مفهومی نوین است که با تأکید بر پویایی و تکثر پاسخ‌های اتخاذی از جانب هیأت اجتماع در برابر بزهکاری، واضعان سیاست جنایی را در پهنهٔ بزه‌انگاری، پاسخ گذاری و فرایند دادرسی به بدیل‌های تلفیقی رهنمون می‌سازد(دارابی، ۱۳۹۹: ۶۹). بنابراین متغیرهای متعدد در پهنهٔ سیاست جنایی قابلیت تجمیع هدفمند را دارند؛ بدین معنا که مرزهای هنجار و بهنجار از یک سو و پاسخ‌دهی قضایی، اداری، صنفی از سوی دیگر می‌تواند جهت‌مند شده و برون داد مدل‌های سیاست جنایی را در راستای آزادی مداریِ مدل مردم سالار یا امنیت مداریِ مدل اقتدرگرای فراگیر تحت‌الشعاع قرار دهند. برای نمونه، بدیل‌های رابطهٔ جرم و پاسخ‌های دولتی در راهبرد ترکیبی می‌تواند پاسخ های اداری- انضباطی، صنفی یا اجتماعی باشد.

در جوامع مردم سالار که تدابیر اقناعی و حمایتی – به‌طور نسبی- بر پاسخ‌های واکنشی و تعذیبی تغلیب دارد، راهبرد سیاست جنایی ترکیبی می‌تواند گسترهٔ وسیعی از اقدامات ثمربخش در حوزه‌های مختلف بزه انگاری – پاسخ‌گذاری را با تقویت روحیهٔ مسئولیت‌پذیری افراد جامعه و احساس تعلق خاطر آنها رقم زند و با مشارکت فعال جامعهٔ مدنی و همبستگی یکایک اعضا جامعه از همهٔ ظرفیت‌های دولتی، ملی و جامعهٔ رسمی بین‌المللی همراه شود.

بی شک، تقابل مستمر قدرت و آزادی و تلاش حاکمانِ قدرت باور در توسعهٔ سلطهٔ خویش از یک سو و اقدامات شهروندان جهت به عقب راندن موج پیش رویِ دولتمردان در عرصهٔ حقوق و آزادی‌های خود از سوی دیگر، همواره در کشورهای تابع مدل اقتدارگرای فراگیر موضوعیت داشته است که با پاسخ‌های شدید کیفری مواجه می‌شود. لذا شکل گیریِ راهبرد سیاست جنایی ترکیبی در مدل اقتدارگرای فراگیر می‌تواند منجر به ابزارگرایی کیفری و سرکوبیِ حداکثریِ فاصله گرفتنِ افراد از هنجارهای اجتماعی با بهره‌مندی از همهٔ متغیرهای موجود باشد. با این همه، اگرچه دولت‌های تمامیت خواه با نظم بخشی اجباری به دنبال یکسان سازی فرمایشی هستند اما این شرایط به مشروعیت زداییِ حداکثری از حاکمیت و عدم مقبولیت اجتماعیِ پاسخ هایِ کنشیِ تحدیدگر و کیفرگرایی دولت اقتدارگرای فراگیر منتج خواهد شد.

روشن است، مشروعیت کیفر ایجاب می‌کند که از طرف مردم و یا بیشتر آنها مورد پذیرش قرار گرفته و با روحیات و ارزش‌های روزمرهٔ آنان مطابقت داشته باشد(رستمی، ۱۳۹۹: ۳۴۴). اما کیفیت پاسخ‌دهی در مدل‌های دولتیِ سیاست جنایی بر حسب مبانی متفاوت ایدئولوژیک با تأسی از امنیت مداری و الگویِ کنترل اجتماعی که ناظر به انطباق و ادغام افراد جامعه در فرامین حاکمیت است، هیچ ارزشی برای اعتبار بخشی به پاسخ‌های دولتی از جانب جامعه قائل نیست.

Archive of SID.ir

Archive of SID.ir

بدین سان، مطالعهٔ تطبیقی راهبرد سیاست جنایی ترکیبی در مدل‌های مردم سالار و اقتدارگرای فراگیر سیاست جنایی ، ضرورت نگارش این نوشتار بوده است.پرسش اساسی آن است که مهم‌ترین وجوه اشتراک و افتراق راهبرد سیاست جنایی ترکیبی در مدل مردم سالار و اقتدارگرای فراگیر سیاست جنایی چیست؟ برای پاسخ به این پرسش با رعایت روش توصیفی-تحلیلی، در گفتار اول بزه انگاریِ ترکیبی در مدل‌های مردم سالار و اقتدارگرای فراگیر و در گفتار دوم و پاسخ‌گذاریِ ترکیبی در مدل های مردم سالار و اقتدارگرای فراگیر سیاست جنایی بررسی می‌شود.

گفتار اول: بزه انگاریِ ترکیبی در مدل‌های مردم سالار و اقتدارگرای فراگیر سیاست جنایی

زندگی اجتماعی انسان، مستلزم تنظیم روابط اجتماعی با وضع قواعد و مقرراتی است که ترتیب و تنظیم حیات اجتماعی بشر را هنجارمند می‌نماید. با تحول و تطور شیوه های زیستِ بشر و نیازهای او از یک سو و پیچیده شدن روابط اجتماعی انسان ها از سوی دیگر، این هنجارها تکامل یافته و ابعاد مختلفی یافته اند. قانون‌گذار نیز با بزه‌انگاری در جهت تأمین امنیت و اعتبار بخشی به هنجارهای اجتماعی به جرم‌انگاری و ضمانت اجراگذاری متوسل می‌شود.

حق بر امنیت از حق‌های بنیادین مردم است که تضمین آن از تکالیف بدیهی دولت‌ها به حساب می‌آید، زیرا در سایهٔ تأمین امنیت، برخورداری و اعمال حقوق و آزادی‌های فردی ممکن است[1] (نجفی ابرندآبادی، ۱۳۹۱: ۱۱) در کشورهای مردم سالار توزیع متوازن حق‌های بشری و صیانت از امنیت اولی است و مجازات مختص رفتاری است که در قالب جرم برای آن ضمانت اجرای کیفری تعیین شده است و قانون گذار از حیث اضرار به غیر و اخلال در مبانی نظم جامعه آن‌ها را تنبیه می‌کند؛ با این اوصاف قانون گذار انجام هر رفتاری را که مستلزم زیان رسانیدن به دیگران یا نقض حق ایشان نیست، بزه انگاری نکرده و در قالب جرم انگاری یا تخلف انگاری لحاظ نمی‌نماید.

افزون بر این، رویکرد دیگر به دموکراسی که از پیوند با دین رقم می‌خورد، مقوله مردم سالاری دینی است؛ بر این ابتنا حاکمیت از آن خداوند متعال است و صلاح مردم در عمل به فرمان‌های الهی قرار داده شده است؛ در این دیدگاه خواست مردم در چارچوب احکام دینی پذیرفته شده است و مردم مسلمان نیز خواهان اجرای دستورات الهی‌اند و بر اساس دین اسلام در حکومت مشارکت

---

۱. براین اساس حق مردم بر امنیت فراگیر جانی، مالی، اخلاقی و حق تأمین در برابر عوامل دولتی، قضایی و پلیسی به همراه برقراری تعادل میان این دو از اهمیت بسزایی برخوردار است(نجفی ابرندآبادی، ۱۳۹۲: ۱۲) از این رو،صیانت از امنیت ملی و احترام به‌حق خلوت و حریم خصوصی شهروندان از ارکان جامعه‌ی مردم‌سالار بوده که نباید بهانه‌ی امنیتی شدن جامعه گردد.

Archive of SID.ir

Archive of SID.ir

می‌نمایند(اکبری، ۱۳۸۴: ۲۷). جمهوری اسلامی ایران از مصادیق دولت‌های مردم سالار دینی است.در مقابل، دولت اقتدارگرای فراگیر حکمرانی را حتی اگر به قیمت تحدید حقوق بنیادین افراد بینجامد در اولویت قرار می‌دهد، آن چنان که انحصارگرایی و کنترل فراگیر در جوامع تمامیت خواه تعارض میان حاکمیت و آزادی را در تفوق عنصر حاکمیت بر آزادی سیاسی و خواست عمومی تثبیت می نماید.

در جوامع اقتدارگرای فراگیر توسل به مقوله کیفری به‌عنوان در دسترس‌ترین ابزار با نادیده انگاشتن اصول مسلم حقوقی و اخلاقی است (رحمانیان و حبیب‌زاده، ۱۳۹۲: ۶۷). لذا راهبرد سیاست جنایی ترکیبی در مدل اقتدارگرای فراگیر بزه‌انگاری موسع و حداکثری است که منجر به استحالهٔ آزادی در امنیت می‌شود و دولت با بهره‌مندی از شبکه‌های امنیت، ابزاری را برای خود فراهم می‌سازد تا به نحوی منطقه ی آزادی را که با عدم تداوم پاسخ به جرم باقی می‌ماند در کنترل خود قرار دهد.

ناگفته پیداست، در مدل مردم سالار سیاست جنایی اصل کیفی بودن قوانین کیفری مبنی بر اعلام صریح، منجز و قابل پیش‌بینی بودن آثار ارتکاب جرم مانع از نقض حقوق شهروندان است(نجفی ابرندآبادی، ۱۳۹۲: ۱۳) لذا، تأثیر راهبرد سیاست جنایی ترکیبی، استفاده از هر وسیله‌ای برای توجیه قدرت مداری و تحقق آرمانِ جامعه امن نیست.بدین ترتیب، محدود کردن دخالت قدرت عمومی و تعریف حوزه‌ای از زندگی که می بایست سامان یافتن آن فارغ از دخالت دولت به افراد واگذار شود مطمح نظر قرار می‌گیرد و روابط فرعی گوناگونی با متغیرهای مختلف که متضمن شبکه‌های کیفری و غیر کیفری با مشارکت مراجع مدنی در پاسخ به بزهکاری است، نقش می‌بندد.

با این همه، تعیین اولویت‌ها ، اثربخشی و میزان تحقق اهداف در بزه انگاری با استفاده از همهٔ مستلزم مطالعهٔ تخلف انگاری و جرم انگاری ترکیبی در مدل‌های مردم سالار و اقتدارگرای فراگیر سیاست جنایی است.

بند اول: بزه‌انگاریِ ترکیبی تخلفات در مدل‌های مردم سالار و اقتدارگرای فراگیر سیاست جنایی

اگرچه حمایت کیفری از هنجارهای اجتماعی از طریق مبارزه با نقض آنها و اولویت‌های جامعه در تحقق بخشیدن مبارزه علیه جرایم وضع شده است، اما سیاست جنایی ترکیبی به دنبال تفویض برخی وظایف حقوق کیفریِ رسمی به دیگر رشته‌های حقوق از جمله حقوق اداری، مدنی، صنفی و.. است. شکل‌گیری حقوق تخلفات اداری یا صنفی در کنار نظام عدالت کیفری متضمن پاسخ‌های غیرسرکوبگر و غیر قضایی است که تحت عناوین تخلف انضباطی، مدنی یا اداری با صلاحیت شبه

Archive of SID.ir

Archive of SID.ir

قضایی محقق می‌شود. بی شک، در مدل مردم سالار سیاست جنایی مادامی کـه امکـان اسـتفاده از طیف وسیعی از پاسخ‌های اداری، مدنی، تربیتی، جبرانی و .. باشد، ساز و کارهای سرکوبگر و سزاگرا اولویت نمی‌یابد.

مراجع اختصاصی اداری، دادگاه های اداری، کمیسیون‌ها و هیـأت‌هـای رسـیدگی بـه تخلفـات، مراجعی هستند که خارج از ساز و کارهای قضایی تشکیل شده و وظایف آنها رسیدگی به اختلافـات و شکایاتی است که معمولا در اجرای قوانینی مانند شهرداری، قانون کار، قانون مالیـات بـر درآمـد، قانون اراضی شهری، قانون ملی شدن جنگل‌ها و مراتع کشـور، قـانون بازرسـی کـل کشـور، قـانون استخدام کشوری، بین دولت های مختلف در سراسـر جهـان و افـراد بـه‌وجود می‌آیـد (طباطبـایی موتمنی، ۱۳۹۹: ۴۵۳). برای نمونه تخلف انگاریِ عدم رعایت سلسله نظامات ادارات و سـازمان‌های عمومی در قوانین تخلفات اداری کشورها، اعمال و رفتار خلاف شئون شغلی یـا اداری، کم‌کـاری یـا سهل‌انگاری در انجام وظایف محول شده، سرپیچی از اجرای دسـتورهای مقامـات بـالاتر در حـدود وظایف اداری، استعمال یا اعتیاد به مواد مخدر و.. مبیّن انعطـاف پـذیری در بـزه انگـاری و عینیـت بخشیدن به پاسخ های اداری نسبت به فاصله گرفتن از هنجارهایی است که فاقد پاسخ های قضایی هستند. علاوه بر این، رسیدگی به تخلفات صنفی مانند آئین نامـه انتظـامی رسـیدگی بـه تخلفـات صنفی و حرفه‌ای شاغلان حرفه‌های پزشکی ، قانون رسیدگی به تخلفات رانـندگی ،قـانون تخلفـات انتظامی وکلای دادگستری، قانون تخلفات انتظامی قضات (قانون نظارت بر رفتـار قضـات) و احصـاء تخلفات حوزۀ محیط زیست و... مصادیقی از تخلف انگاری در قاطبۀ کشورها اسـت کـه بـه مثابـه تمرکززدایی از حقوق کیفری به‌عنوان هسـتۀ مرکـزی سیاسـت جنـایی و اسـتفاده از متغیرهـای صنفی ، اداری و بدیل‌های واکنش صرف کیفری در راستای قضازدایی قلمداد می‌شود.

بدین سان، مقوله‌های غیرکیفریِ داری ضمانت اجـرای سـرکوبگر نیـز مشـمول قلمـرو کیفـری هستند(بابایی و مهدوی، ۱۳۹۱: ۱۰۴) و ماهیت ، کیفیت و مرجع پاسخ به تخلفات اداری – صـنفی در سیاست جنایی ترکیبی با تأکید بر سامان‌دهیِ شبکه‌های غیرکیفری و با ضمانت اجراهای اداری، مبتنی بر تعامل و همکاری دولت، جامعۀ مدنی ، اشخاص حقوقی و فعالان عرصـه‌های غیـر دولتـی است. در مقابل، مدل اقتدارگرای فراگیر سیاست جنایی به کلیـۀ رفتارهـای حـاکی از عـدم قبـول هنجارها از طریق یک حرکت محاصره‌ای، می‌پردازد و آن‌ها را بدون تفکیک بزه از انحراف بـا هـدف تحمیل یک شیوه‌ی واحد تفکر و عمل،به‌طور یکسان سرکوب می‌کند(لازرژ، ۱۴۰۰: ۹۴) بنابراین در کشورهای تابع مدل اقتدارگرای فراگیر سیاست جنایی[1] دامنۀ کنترلی که نظـام سیاسـی بـر افـراد

۱. نمونه‌های بارز رژیم‌های استوار بر دیکتاتوری جنبش فاشیسم به سرکردگی موسولینی در ایتالیـا، نازیسـم بـا هـدایت هیتلر و کمونیسم در شوروی سابق است(دلماس مارتی، ۱۳۹۸: ۳۹)

Archive of SID.ir

Archive of SID.ir

اعمال می‌کند، آن چنان وسیع است که شاید برای خود هیچ حد و مرزی را متصور نباشد. لذا به واسطهٔ برنتابیدن هرگونه مسامحهٔ نظام کیفری به نفع متغیرهای جایگزین ایدئولوژی مداری، گسترش پدرسالاری و رویکرد قیم مآبانهٔ حاکمیت رجحان می‌یابد و تفکیکی در میان تخلف و جرم نیست و حقوق کیفری در یک شبکهٔ وسیع امنیتیِ توسعه یافته نمایان می‌شود.

یک ساختار توتالیتر، حتی هنگامی‌که بر فرایند حاکمیت قانون مبتنی باشد، از ابزار منطقِ قدرت بیمی به دل راه نمی‌دهد(اسکینر، ۱۳۹۹: ۳۵). براین اساس، راهبرد سیاست جنایی ترکیبی در مدل اقتدارگرای فراگیر با تأکید بر قیاس حقوقی[۱] که دولت از هرگونه تقیّد به قانون مبرا می‌باشد، قدرتی به قاضی اعطا می کند تا هر رفتاری را تخلف انگاری و کیفرگذاری کند و از طریق شیوه‌های اداری نیز دست به سرکوب دشمنان خود بزند.از آن جا که در سیاست جنایی ترکیبی فرایند آگاهانه و هدفمند ترکیب متغیرها و استفاده از همهٔ ظرفیت‌های داخلی و بین‌المللی در بزه انگاری و پاسخ‌گذاری مطمح نظر قرار می‌گیرد و تبلور این مهم در مدل های مختلف سیاست جنایی به اشکال متنوع است، لذا در ادامه جرم‌انگاری ترکیبی در مدل‌های مردم سالار و اقتدارگرای فراگیر ساست جنایی بررسی می‌شود.

بند دوم: بزه انگاریِ ترکیبی کیفری در مدل‌های مردم سالار و اقتدارگرای فراگیر سیاست جنایی

معمولا دولت‌ها در راستای صیانت از ارزش‌های بنیادین و اعلان این مهم به افراد جامعه به‌عنوان تابعان حقوق جزا به توصیف رفتار مجرمانه و جرم‌انگاری اقدام می‌نمایند. هنجارسازیِ حقوق کیفری در جرم‌انگاری نقض ارزش‌های ضمانت اجراگذاری شدهٔ این عرصه تبلور می‌یابد. قانون گذار پیام کیفرگذاریِ رفتارهایی را که با وجود ارکان عمومی جرم منجر به مسئولیت جزایی و تحمل مجازات می‌شوند به شهروندان اعلام می‌نماید.

از آن‌جا که جرم انگاری در ذات خود محدودیت و ممنوعیت را به همراه دارد(نوبهار، ۱۳۹۶: ۴۲). مطلوب سیاست جنایی ترکیبی در مدل مردم‌سالار سیاست جنایی، تحمیل صرف هنجارهای الزام‌آور که منتهی به اقدامات ایجابی یا سلبی علیه تابعان حقوق جزا شود، نیست.بلکه اجرای وظایف قوای سه گانه به صورت تفریدی یا ترکیبیِ همزمان به‌عنوان راهبردی موفقیت‌آمیز

---

۱. در این قیاس از روح عمومی نظام کیفری حاکم الهام گرفته می شود و قاضی دیگر بر متن بیش یا کم نزدیک به مورد اتهام تحت رسیدگی خود تکیه نمی کند بلکه به دنبال اخلاق سیاسی، مذهبی یا اجتماعی است که الهام بخش حقوق لازم الاجرا در کشور است؛ قاضی، بدین ترتیب، خود دست به وضع بزه یا کیفر می زند که در قانون وجود ندارد(همان ،۲۶۷)

Archive of SID.ir

Archive of SID.ir

است که تعیین اولویت‌ها، اثربخشی و میزان تحقق اهداف در تنظیم پاسخ‌گذاری با استفاده از همهٔ ظرفیت‌های حقوقی و غیرحقوقی را لحاظ می‌نماید.بنابراین،استفادهٔ کمینه‌ای از جرم‌انگاری به‌عنوان آخرین وسیله و ارزیابی بازخوردهای این مهم در جامعه از بایسته‌های جرم‌انگاری است.

به عبارت دیگر، جرم‌انگاری و واکنش در قبال پدیده‌های مجرمانه در نظام‌های حقوقی مردم سالار تابعی از انتظارهای میانگین جامعه است و در این میان، نهادهای مدنی در انتقال این انتظارها به هیئت حاکمه ،نقش بسزایی ایفا می‌کنند و منعکس‌کنندهٔ واقعی مطالبات عامهٔ مردمی هستند(شمعی و شهباز، ۱۳۹۴: ۲۵). لذا با تأسی از دستاوردهای سیاست جنایی علمی، الگویی نوین که قابلیت عینیت بخشی در حوزهٔ کنترل بزهکاری را داراست و متضمن تنوع بزه انگاری، پاسخ گذاری و دادرسی است، در اولویت قرار می‌گیرد.

بدین سان، سیاست جنایی ترکیبی با هدف ارتقاء هر چه بیشتر کارآمدی سیاست جنایی در تأمین امنیت جامعه مورد استفاده قرار می‌گیرد(نجفی ابرندآبادی،۱۳۹۷: ۴۷۴) و با دور نگه داشتن حداکثری افراد جامعه از زرادخانه ی نظام عدالت کیفری و عدم تحدید فضاهای آزاد جامعه، قدرت مانور بیشتری را برای شهروندانِ دولت مردم سالار در نظر می‌گیرد؛ افزون بر این ظرفیت‌های سیاست جنایی ترکیبی در مدل مردم سالار موجب می‌شود تا در صورت جرم‌انگاری ، شرایط بدیل و جایگزین برای اعمال مجازات در مرحلهٔ سیاست جنایی قضایی و اجرایی جهت استفاده از مدارای اولیه فراهم شده و مجازات یا پاسخ‌های واکنشیِ ترهیبی یا ترذیلی به‌عنوان آخرین حربهٔ ترکیبی در مرحلهٔ نهایی پیش بینی شود.

با این همه، برخلاف مدل مردم سالارسیاست جنایی که با تأسی از آموزه‌های آزادی مداری، راهبرد کاهش مداخله یا تقلیل‌گرایی حقوق کیفری را مرجح می‌داند(غلامی، ۱۳۹۹: ۲۴). راهبرد مدل اقتدارگرای فراگیر سیاست جنایی استفادهٔ حداکثری از همهٔ ظرفیت‌های سیاست جنایی ترکیبی در راستای خروج رفتارها از قلمرو تحمل و تسامح اجتماعی و ورود به قلمرو غیرمجاز و فضاهای کنترل شده است.

بی‌تردید، هر قدر دامنهٔ قوانین کیفری توسط متولیان سیاست جنایی یا تحت فشار افکار عمومی گسترده شود، مجرمان بیشتری به‌وجود می‌آید(نجفی ابرندآبادی، ۱۳۹۷: ۹۰). این شاخصه در کشورهای تابع مدل اقتدارگرای فراگیر سیاست جنایی با تأثیرپذیری از راهبرد ترکیبیِ سلبی به دنبال بهره‌مندی تلفیقی از متغیرها جهت مستحیل شدن در دولت امنیتی است.

Archive of SID.ir

Archive of SID.ir

گرایش به نوعی تمامیت ایدئولوژیک، تجدیدستیزی و توسعهٔ جنگ محور در دولت(نولته، ۱۳۹۸: ۱۳۷) منجر به نهادینه شدن رویکرد امنیت‌گرایی و حقوق کیفری دشمن مدار شده است، مقوله‌ای که استفاده از نهادهای اداری، شبه قضایی، مدنی و .. را نیز در حمایت از راهبرد سرکوبیِ افراد معارض جامعه می‌داند و سیاست جنایی ترکیبی را در راستای توسعهٔ تدابیر سلبی با جرم‌انگاری حداکثری، تضمین امنیت سیاسی حاکمیت و مشارکت سرکوبگرِ جامعهٔ مدنیِ احتمالی، عینیت می‌بخشد.

برای نمونه، پلیس مهم‌ترین نقش را در تعیین مجرمیت، احراز تقصیر و اخذ اقرار درکره شمالی ایفا می‌کند. افزون براین، همین که شخص جدیدی وارد پیونگ یانگ شود، پلیس به شدت امنیت شهر را تحت کنترل قرار می‌دهد تا هرگونه شورش ، مقاومت یا ترور بالقوه را سرکوب کند(یون،۱۳۹۰: ۲۰۴)[1] بدین سان، برخلاف راهبرد ترکیبی در مدل مردم سالار سیاست جنایی، در مدل اقتدارگرای فراگیر متولیان و دولتمردان علاوه بر جرم‌انگاری تهاجمی و کیفرگذاری، با اعتبار بخشی به ضمانت اجراهای اداری و پلیسی[2] اصل قانون‌مندی را در خدمت قدرت حاکم تفسیر می‌نمایند.

نمونهٔ دیگر، در چارچوب فرهنگ غربی اما مبتنی بر اندیشهٔ مارکسیستی شکل دیگری از شکست را بیان می‌کند؛ شکست نظام سیاسیِ مصمم برای درهم شکستن کلیهٔ اشکال دگراندیشی است که می‌تواند به ساحت‌های سیاسی – اجتماعی، مذهبی ، صنفی و .. معطوف باشد. فرایند بهنجارسازیِ روان پزشکانهٔ معترضان و ناراضیان سیاسی در شوروی سابق با معرفی ایشان به‌عنوان بیمار، اختیار خودسرانهٔ معمول در بارهٔ مدت نگهداری، درمان غیرواقعی به همراه ارائهٔ داروهای مخدر و از بین رفتن حافظه، عدم دادرسی واقعی و .. از این قبیل است(دلماس مارتی، ۱۳۹۸: ۲۸۲). شاخصه‌هایی که مبیّن تحدید حقوق و آزادی‌های شهروندان، گسترش قدرت طلبی، سوءاستفاده از قدرت و عدم پایبندی به حاکمیت قانون در فرایند جرم‌انگاری و اقدامات متعاقب آن است.بدین سان راهبرد ترکیبیِ مدل اقتدارگرای فراگیر با تفوق آشکار قوهٔ مجریه و منطق سرکوبیِ بی وقفهٔ هر نوع رفتاری که از هنجارهای موجود فاصله می‌گیرد، ظاهر می‌شود. در صورت شکل‌گیری مراجع جامعوی، شرکت جامعه و مردم برای افشایِ اسامی بزهکاران یا مخالفان یا ایجاد گروه‌های سرکوبی – پاکسازی متشکل از مردم عادی تحت حمایت نهادهای دولتی به موازات نهادهای پلیسی- امنیتی رسمی، تقویت می‌شوند؛ جوخه های

---

۱. با این همه فعالیت باندها و سایر جرایم حسب گزارش ها در حال افزایش است(همان)

۲. لذا مفهوم افراد خطرناک در نقطه ی ثقل توجهات دستگاه های پلیسی،قضایی و امنیتی قرار می گیرد(پاک نیت، ۱۳۹۴: ۷۹)

Archive of SID.ir

Archive of SID.ir

مرگ در بعضی کشورهای آمریکای لاتین از این نمونه است(همان،۲۶۶). نمایان است که تأثیرپذیری مدل‌های مردم سالار و اقتدارگرای فراگیر سیاست جنایی از راهبرد سیاست جنایی ترکیبی علاوه بر عرصهٔ بزه انگاری در پهنهٔ پاسخ‌گذاری نیز تابع شرایط متفاوت است که مطالعهٔ این شاخصه نیز مهم می‌نماید.

گفتار دوم: پاسخ گذاریِ ترکیبی در مدل های مردم سالار و اقتدارگرای فراگیر سیاست جنایی

روشن است، پاسخ به بزهکاری شاخصه‌ای انسانی است که واجد ابعاد مختلف اجتماعی،سیاسی، حقوقی و .. در عرصهٔ ملی و بین‌المللی است؛ مؤلفه‌ای که منبعث از قرائتِ مختلف متولیان سیاست جنایی مبتنی بر انسانِ حق مدار یا تکلیف مداربودن انسان در جامعه است. براین اساس، اتخاذ پاسخ‌های پیشینی یا پسینی توسط هیأت حاکمه متضمن تدابیر پیشگیرانه یا سرکوبگرانه‌ای است که از ساختار سیاسی، فرهنگی، اقتصادی هر کشور نشأت یافته و تضییق یا توسعه‌ی حضور دولت و جامعه‌ی مدنی را با تأثیرپذیری از راهبرد ترکیبی و با تأکید بر هنجارمندی یا بهنجاری در عرصهٔ سیاست جنایی موجب می‌شود.

براین اساس، اقدامات و تدابیر پیشگیرانهٔ فرهنگی، اقتصادی و اجتماعی(پیشگیری اجتماعی) و اقدام‌های وضعی سنتی – فنّی – فناورانه(پیشگیری وضعی) به‌عنوان یکی از اجزای اصلی تشکیل دهندهٔ راهبرد دولت برای تأمین امنیت(ابراهیمی، ۱۳۹۹: ۲۲۰) و حقوق کیفری به‌عنوان منبع اصلی راهبرد واکنشی و حقوق پیشگیری به مثابه منبع اصلی راهبرد کنشی در برابر بزهکاری محسوب می‌شود(نجفی ابرندآبادی، ۱۳۹۴: ۲) که در طراحی شیوه‌های کنترل بزهکاریِ هر یک از مدل‌های سیاست جنایی از نوسان معتنابهی برخوردار هستند.

در سیاست جنایی کشورهای توسعه یافته، با بهره‌مندی از مطالعات تطبیقی، توسعهٔ اصلاحات مبتنی بر مشارکت اجتماع در عرصه‌های مختلف عدالت کیفری محقق شده است(جمشیدی، ۱۳۹۵: ۲۹) بی‌شک؛ پاسخ‌گذاری در راهبرد ترکیبی به معنای انتقال افراطیِ وظایف دولت به جامعهٔ مدنی، صنفی، بخش خصوصی و ... نیست و همچنان هیبت و صلابت نظام عدالت کیفری در پاسخ‌دهی به جرایم حفظ خواهد شد، اما در مقابل، کنترل مقتدرانه‌ی دولت با بزه انگاری گسترده و حاکمیتِ منطق قدرت موجب بیش فزونی حکام دولت‌های اقتدارگرای فراگیر خواهد بود. از این رو، پاسخ‌های ترکیبیِ کنشی و واکنشی در مدل‌های سیاست جنایی مطمح نظر است.

Archive of SID.ir

Archive of SID.ir

بند اول: تدابیر کنشیِ ترکیبی در مدل‌های مردم سالار و اقتدارگرای فراگیر سیاست جنایی

در جوامع مردم سالار با تأثیرپذیری از سیاست جنایی ترکیبی مبنی بر استفاده از یافته‌های علوم جنایی تجربی مانند جرم شناسی، بزه دیده شناسی و.. تدابیر پیشگیرانهٔ کنشی تثبیت می‌شود؛ لذا آموزش و تربیت فرد و اثرگذاری بر محیط او ممکن است با محور پیشگیری زودرس یا رشدمدار از بزهکاری اطفال و نوجوانانِ در معرض خطر و یا بر پایهٔ محیط اجتماعی یا اجتماع مدار باشد، همچنان که با توسل به فن‌آوری‌های نوین امکان دارد به شکل پیشگیری وضعی یا موقعیت مدار محقق شود. ضرورت بررسی شرایط اجتماعیِ جرم زا، وضعیت‌های ماقبل جنایی، تشریک مساعی جامعه و ارکان مختلف آن منجر به ارتباط گسترده و تعمیق یافته میان سیاست جنایی جوامع مردم سالار و سیاست‌های اجتماعی از طریق اقدامات و تدابیر اجتماعی معطوف به جامعه پذیر نمودن افراد، ارتقاء امنیت انسانی و عدالت اجتماعی است.

باید اذعان داشت، اگرچه یافته‌ها و دستاوردهای جرم‌شناسی نیز در حوزهٔ پیشگیری در چارچوب و با تکیه بر موازین حقوق بشری وارد سیاست جنایی به مفهوم موسع می‌شود(نجفی ابرندآبادی، ۱۳۹۵: ۹۳۴). اما در دهه‌های اخیر گرایش مقطعی به امنیت مداری در کشورهای تابع مدل دموکراتیک سیاست جنایی موجب شده است تا استفاده‌ی ترکیبی از همه‌ی ظرفیت‌ها به ویژه با پیش رَوی در فضاهای آزاد جامعه، مرزهای مدل اقتدارگرا را درنوردد، مع‌الوصف با امعان نظر به حاکمیت اصل تغلیب، شیوه‌های تعاملِ متولیان سیاست جنایی دولت‌های مردم سالار همچنان قرابت بیشتری با آزادی مداری خواهد داشت.

بنابراین، رویکردهای نوین پیشگیری از جرم در جوامع مردم سالار نیز به سوی تحدید فرصت‌های ارتکاب بزه با تأکید بر رهیافت پیشگیری موقعیت مدار جهت‌مند شده است(دارابی، ۱۳۹۷: ۵۵)[1] و اگرچه موجب پیدایش برخی تعارض های حقوق بشری در این جوامع شده است، اما راهبرد ترکیبیِ کشورهای دموکراتیک از گونه های کنشیِ پیشگیری از جرم با هنجارمند نمودن این مهم در قالب حقوق پیشگیری از جرم همراه بوده است. سیاست جنایی ترکیبی در مدل اقتدارگرای فراگیر، ضمن آنکه به همهٔ ابزارهای موجود جهت شخصیت‌سازی و درونی‌سازی ارزش‌ها در پرتو ایدئولوژی حاکم اهمیت بسزایی می دهد، افراد جامعه را از حق دگرزیستی و

---

۱. رویارویی کشورهای دموکراتیک با جرایم تروریستی، ریزومیک شدن جرایم، سیطره ی قدرت های نوظهور، سازمان یافته شدن و جهانی شدن بزهکاری و مدیریت ریسک جرم منجر به گرایش به پارادایم امنیت مداری شده است(همان)

Archive of SID.ir

Archive of SID.ir

حق انتخاب در آموزش و پرورش[۱] محروم می‌سازد؛وسایل ارتباط عمومی نیز در اختیار دولت و در خدمت ترویج تحمیل ایدئولوژی حاکم قرار می‌گیرد.

لذا، نظارت مستمر و پیشگیری وضعی رویکردِ غالب گونهٔ پیشگیری از جرم در مدل اقتدارگرای فراگیر است (wyvekens,2009,113) و راهبرد پایش و نظارت حداکثری و کنترل تمام عیار دولت بر مردم و نادیده انگاشتن حقوق و آزادی های افراد با بهره‌گیری از ترکیب همهٔ ظرفیت‌ها در راستای هم افزایی سلبی شکل می گیرد.[۲] آن چنان که استفاده از عنوان پیشگیری به‌عنوان بهانه‌ای در جهت افزایش اختیارات و امکانات پلیس یا نهادهای قضایی و دولتی خواهد بود.

به هر رو، در کنار پاسخ های کنشی سیاست جنایی ترکیبی در برابر بزهکاری وضع ضمانت اجراهای واکنشی در قبال هنجارگریزی بزهکاران در مدل‌های مردم سالار و اقتدار گرای فراگیر واجد اهمیت است که بررسی می‌شود.

بند دوم: تدابیر واکنشیِ ترکیبی در مدل‌های مردم سالار و اقتدارگرای فراگیر سیاست جنایی

روشن است که در راهبرد سیاست جنایی ترکیبی جهت صیانت از ارزش‌های جامعه دولت‌ها به مداخلهٔ کیفری نیز اقدام نموده و در کنار راهبردهای نوین اجتماعی، متغیرهای اداری، مدنی، میانجی‌گری و... هم‌زمان از پاسخ‌های قهرآمیز در برابر بزهکاری استفاده نمایند.

دولت به نوبهٔ خود برای تضمین امنیت عمومی ناگزیر به پاسخ گذاری و واکنش انضباطی، اداری، انتظامی و کیفری(ضمانت اجرا) متوسل می‌شود(نجفی ابرندآبادی، ۱۳۹۶: ۵۵۴) از این رو مبانی نظری شیوه‌های به‌کارگیری طیف‌های مختلف پاسخ‌های واکنشی تابع جهان‌بینی، ایدئولوژی حاکم، بافت سیاسی و رویکرد احزاب در کشورهای تابع مدل مردم سالار یا اقتدارگرای فراگیر سیاست جنایی است.

اغلب ایدئولوژی طیف راست که مکتب قانون و نظم است، شدت عمل را توجیه می‌کند و ایدئولوژی چپ تا هیچ انگاری پیش می‌رود و پیکان حمله را به سوی اشخاصی که مسئول اجرای قوانین جزایی هستند، می‌گیرد (گسن، ۱۳۷۱: ۲۳۷). بدین سان تحولات حاکمیتی در دولت‌ها و

---

۱. در کشور کره شمالی ایدئولوژی جوچه که تلفیقی از مارکسیسم، ناسیونالیسم و اومانیسم است با هدف ایجاد جامعه‌ی اشتراکی، منضط و متکی بر خود ، محتوای نظام آموزشی آن کشور را تشکیل می‌دهد(ظهیرنژاد، ۱۳۷۵: ۹۴)

۲. بدین سان، بخش عمده ای از بزهکاران در واقع قربانیان سیاست های اقتصادی، فرهنگی، اجتماعی و به طور کلی نحوه ی حکومت داری و حکمرانی اند(نجفی ابرندآبادی، ۱۳۹۶: ۵۷۱)

Archive of SID.ir

Archive of SID.ir

به قدرت رسیدن احزابی که قبض و بسط احتمالی، نسبت به استفادهٔ ترکیبی از رویکردهای واکنشی در برابر بزهکاری دارند، در ساختار مدل‌های سیاست جنایی واجد اهمیت است.

۱. پاسخ‌های کیفری

توسل به ضمانت اجراهای کیفری در راستای واکنش به هدف قرار گرفتن ارزش‌های بنیادین جامعه توسط بزهکاران و مبارزه با بزهکاری، نقش حامیِ ارزش‌های اساسی در جامعه را داشته است.با این همه استفادهٔ بهینه از مجازات و بهره‌مندی از متغیرهای تلفیقی در مدل مردم سالار سیاست جنایی به استحالهٔ حقوق کیفری و در مدل اقتدارگرای فراگیر به جریان تورم کیفری می‌انجامد.

بنابراین، اگرچه امروزه شهروندان و حتی مقامات دولتی کمتر به راه‌حل‌های قهرآمیز یا تنبیهی علاقه نشان می‌دهند(ابراهیمی، ۱۳۹۶: ۲۸) اما تأثیرپذیری از سیاست جنایی ترکیبی و نوسانِ به‌کارگیری کیفر در مدل‌های مختلف سیاست جنایی تابع ملاحظات متولیان سیاست‌گذاری در این پهنه است.

در مدل مردم سالار سیاست جنایی راهبرد سیاست جنایی ترکیبی منجر به توجیه حداکثری جهت دست یازیدن به مداخلهٔ کیفری به‌عنوان آخرین راهکار مطمح نظر است؛ براین ابتنا فلسفهٔ حقوق کیفری در این مدل عدم اعمال مجازات و خروج هر چه بیشتر افراد از زرادخانهٔ نظام عدالت کیفری است و توسل به سایر پاسخ‌ها در مدل مردم سالار سیاست جنایی با تأثیرپذیری از راهبرد ترکیبی مرجح است؛ اعمال نهادهای حقوق کیفری مانند تعویق صدور حکم، تعلیق اجرای مجازات، نظام نیمه آزادی، نظام آزادی مشروط، مجازات‌های جایگزین حبس، عفو، توبه، و ... نمونه‌هایی از استقبال قانون‌گذار در راستای عدم استفادهٔ حداکثری از پاسخ‌های سزاگرا و تعذیبی است.

بدین ترتیب، نظریه‌ها و سیاست‌های ناظر به بازپروری و عدالت ترمیمی، مبتنی بر رویکرد بنیادین دیگری هستند که از آن تحت عنوان حق بر مجازات نشدن یاد می‌شود(غلامی، ۱۳۹۵: ۱۷۳) و ره آورد سیاست جنایی ترکیبی در مدل مردم سالار سیاست جنایی عدم اولویتِ توسل به مجازات و کاهش نسبی مسئولیت کیفری با شکل‌گیری تکالیف نهادهای سیاست‌گذار در راستای عدم توسعهٔ کیفرگرایی است.در مقابل، پاسخ‌های کیفریِ ترکیبی در مدل اقتدارگرای فراگیر سیاست جنایی را می‌توان نوعی ماکیاولیزم کیفری قلمداد نمود که بدون در نظر گرفتن هرگونه ملاحظات اخلاقی و اقتضائات اجتماعی، در راه رسیدن به یکپارچگی تحمیلی در جامعه نسبت به اعمال مجازات حداکثری اقدام می‌شود.

Archive of SID.ir

Archive of SID.ir

لذا فایدهٔ کیفر در این جوامع سود یا آموزش یک مهارت مفید نیست،بلکه ساخت مناسبات قدرت و شکل‌دهی به قالب فرمانبرداری فردی و در نهایت اجتماعی است(فوکو، ۱۳۹۹: ۳۰۲) که افراد مخالف را با قرار دادن در منطقهٔ الزام و کنترل شدهٔ رفتاری ،به سمت ناتوان سازی یا حذف از صحنهٔ اجتماعی سوق می‌دهد؛لذا در این راستا هم‌افزاییِ توان گیرِ نهادها در محرومیت از حقوق اجتماعی، تقبیح، سرزنش، طرد و در عین حال آثار ترهیبی و ترذیلی مجازات نسبت به بزهکار استمرار دارد.[۱]

برای نمونه، در کشور کره شمالی مکالمه تلفنی با خارج از کشور، ترک کشور، خوابیدن در نشست‌های رسمی، وجود کتب مذهبی در منازل با مجازات اعدام همراه است (http://sputniknews.com) بدین سان اگرچه از یک سو، راهبرد ترکیبی در مدل مردم سالار سیاست جنایی منجر به پاسداشت اصل حداقل بودن حقوق کیفری، تحدید آثار زیان بار مداخله‌های کیفری و کاهش هزینه‌های تحمیلی به نظام عدالت کیفری است، اما در سوی دیگر، عکس این مهم در مدل اقتدارگرای فراگیر صادق است و تلاش حاکمیت، سرکوبی بی‌وقفه و حصول اطمینان از مجازات و واکنش‌های ترکیبی قهرآمیز به رفتارهای فاصله‌گیر از هنجارهای اجتماعی است ؛آن چنان که در ترکیب متغیرها با مراجع دولتی ،سلطهٔ واضح قوهٔ اجرایی و توسعهٔ کیفری مشهود است.

مجازاتی که قوهٔ محرکهٔ حکومت را فرسوده و افکار مردم را به مجازاتِ سخت معتاد می‌گرداند (منتسکیو، ۱۳۹۶: ۲۰۱). این در حالی است که هیچ‌گاه وضع قوانین سخت و مجازات از خیزش فزایندهٔ بزهکاری در جامعه به‌صورت معتنابهی جلوگیری ننموده است. از این رو،در سیاست جنایی ترکیبی، مقارن با اعمال مجازات و تدابیر قهرآمیز در مدل‌های مطروحه، گونه‌های بدیل در پاسخ‌های کیفری که متضمن ضمانت اجراهای اداری و انتظامی با کارکردهای صنفی، انضباطی،مدنی و ... است، لحاظ می‌شود.

۲. پاسخ‌های اداری – انضباطی؛ قلمرو کیفری

در مدل مردم سالار سیاست جنایی با تأسی از راهبرد ترکیبی تلاش می‌شود ضمانت اجرای کیفری تنها پاسخ به بزهکاری نباشد و حسب مورد در ابتدا ضمن بزه‌انگاری اداری، از ضمانت اجراهای اداری نیز به‌عنوان جایگزین مجازات‌های کیفریِ محض استفاده شود، راهبردی که

---

۱. با این وصف احساس عداوت، کینه و تحمل رفتار خلاف کرامت انسانی در بزهکار و خانواده او تقویت می‌شود(گسن، ۱۳۹۹: ۷۴)

Archive of SID.ir

Archive of SID.ir

شرایط تلفیق بهینهٔ متغیرها را در سیاست جنایی رقم می‌زند. از این رو، مقنن با تحدیدگری در حوزهٔ بزه‌های کیفری به نفع ضمانت اجراهای اداری، صنفی، مدنی و .. از یک سو و جلوگیری از قضایی نمودن رفتارها و ورود افراد به محاکم دادگستری از سوی دیگر، ضمن سلب صلاحیت از نظام کیفری از خصیصهٔ سرکوبگری این سامانه نیز می‌کاهد.

بدین ترتیب، افتراقی سازی سیاست جنای بر پایهٔ معیار بزه، بزهکار، موقعیت مشرف به جرم، آماج و قربانی جرم محقق می‌شود(نجفی ابرندآبادی، ۱۳۹۶: ۵۹) و با انعطاف‌پذیری قانون‌گذار در تعریف برخی جرایم و تبدیل آنها به تخلفات اداری، شرایط اعمال پاسخ‌های اداری، مدنی یا آئین نامه‌های میانجی‌گری، داوری، سازش و مصالحه را فراهم سازند.اما از آن‌جایی که برخی جریمه‌های حوزهٔ حقوق اداری دارای وصف سرکوبگر است، تسری قلمرو کیفری بر تخلفات این حوزه و اعمال اصول دادرسی عادلانه بر آن‌ها ضروری است(مهدوی، ۱۳۹۳: ۱۹۲). لذا در کشورهای تابع مدل دموکراتیک سیاست جنایی با امعان نظر به راهبرد ترکیبی و کثرت پرونده‌های قضایی، شبکهٔ دولتیِ اداری در راستای کاهش هزینه‌های اقتصادی و آثار جرم شناختیِ رسیدگی های کیفری، قبل از طرح پرونده در محاکم کیفری و تشریفات معمول فرایند دادرسی ، ضمن قضازدایی، موجب به رسمیت شناختن صلاحیت مراجع اداری – البته با رعایت معیارهای رسیدگی عادلانه می‌گردد و با شکل‌گیری شبکه‌های خودانضباطی، پاسخ‌دهی نسبت به تخلفات صنفی سامان می‌یابد.[۱] البته- حسب مورد- وجود تعامل وسیع و وثیق میان مراجع اداری و مراجع کیفری موجب عدم انقطاع کامل این شبکه‌ها با نهادهای قضایی است.[۲]

بدین ترتیب، پاسخ‌های اداری در قبال عدم اجرای مقررات توسط اشخاص در قالب ابلاغ اخطار رسمی، جریمه‌های اداری – انتظامی و تضامین اداری نسبت به متخلف اعمال می‌گردد که تقویت مقام مستقل اداری در مدل مردم سالار سیاست جنایی و با بهره‌مندی از راهبرد ترکیبی، روشی برای گذار از پاسخ‌های کیفری به پاسخ‌های اداری است که ضمن جرم‌زداییِ نسبی و جلوگیری از از تورم قوانین به کاهش واکنش های کیفری در بدو امر می‌انجامد(دارابی،

---

۱. سیاست گذاری شبکه های خودانضباطی در پهنه ی حقوق انرژی(آئین نامه ی اجرایی رسیدگی به تخلفات توزیع و فروش فراورده های نفتی ۱۳۹۷، رسیدگی به تخلفات صنفی و تخلفات قاچاق کالا و تخلفات بهداشتی و درمانی توسط سازمان تعزیرات حکومتی و ایجاد نهادی تحت عنوان شورای رقابت با صلاحیت تشخیص و رسیدگی نسبت به مصادیق رویه‌های ضد رقابتی، ارزیابی وضعیت و تعیین محدوده ی بازار کالاها و خدمات بودجه از این قبیل است(جعفریان سوته، ۱۳۹۹: ۶۵۶)

۲. برای نمونه، مطابق ماده ۲۶۴ قانون مالیات مستقیم اصلاحی ۱۳۹۶ دادستان انتظامی مالیاتی هرگاه پس از رسیدگی به کنش های مالیاتی شهروندان رفتار مجرمانه ای را در این زمینه شناسایی کند باید به نهادهای قضایی برای رسیدگی کیفری اعلام نماید(نیازپور، ۱۳۹۸: ۵۶)

Archive of SID.ir

Archive of SID.ir

۱۳۹۹: ۹۲) با این وصف، پاسخ‌های اداری – انتظامیِ ترکیبی در مدل انعطاف ناپذیر اقتدارگرای فراگیر سیاست جنایی با مستحیل نمودن حقوق و آزادی‌های فردی به نفع ضابطین و عوامل اجرایی، دولت را به‌عنوان تنها متولی پاسخ‌های کیفری به ذهن متبادر می‌سازد که موجب انطباق سیاست جنایی با سیاست کیفری می شود و همسو با مراجع قضایی هر نوع گرایشی را که مخالف با گفتمان حاکم باشد به شدت سرکوب می‌نماید.

حکومت‌های سوسیالیستیِ برخاسته از انقلاب های مارکسیستی، بر پایهٔ نظام تک اقتصادی، تک حزبی و تک فرهنگیِ دولت مدار که بر همهٔ جنبه‌های زندگیِ اجتماعی شهروندان نظارت می‌کنند، برای زیست مادی، فکری، رفتار و گفتار آنان برنامه دارند و برنامه‌ریزی می‌کنند[1] (نجفی ابرندآبادی، ۱۳۹۸: ۱۸) مصادیقی هستند که راهبرد ترکیبی در پاسخ های اداری را در تعقیب درون سازمانی و صنفی، در راستای توسعهٔ جامعهٔ سراسر بین و تثبیت حکومت‌های استبدادی بر اریکهٔ قدرت و همنواسازیِ اجباری مردم با حزب حاکم به‌عنوان مظهر ارادهٔ مطلق دنبال می‌نمایند. بی‌تردید، پاسخ‌شناسی رهیافت ترکیبی در دولت‌های قدرت باور ، پاکسازی اجتماعی از ضایعات جامعهٔ انسانی بر مبنای تعریف واضعان سیاست جنایی است که از طریق نهادهای قضایی، شبه قضایی و اداری – انتظامی محقق می‌شود.

نتیجه‌گیری

سیاست جنایی ترکیبی راهبردی نوین در پهنهٔ سیاست جنایی است که متضمن استفادهٔ حداکثری از ظرفیت نهادهای واسط و دستگاه‌های مکملِ نظام عدالت کیفری در پاسخ به هنجارگذاری، به غیر از پلیس و قوهٔ قضاییه از یک سو و فراهم نمودن زمینهٔ استفاده از ظرفیت قوای اجرایی، پارلمان، جامعهٔ مدنی، رسانه‌ها، انجمن‌ها و شهروندان در ایجاد اجماعِ معطوف به هم افزایی متقارن از سوی دیگر است.

با این همه تأثیرپذیری متفاوت، از راهبرد ترکیبی در مدل‌های مردم سالار و اقتدارگرای فراگیر سیاست جنایی به منصهٔ ظهور می‌رسد. در مدل مردم سالار سرمایهٔ اجتماعی توانایی گسترش کنش جمعی است و ترکیب متغیرها و استفاده از ظرفیت‌های قوای سه گانه در گسترش فضای مانور شهروندان، قضازدایی با توسعه‌ی مراجع پاسخ دهی، تحدید مداخلهٔ جامعهٔ دولتی به نفع جامعهٔ مدنی، کاهش تصدی‌گری و استفاده از مشارکت جامعه در مدیریت بهینه کشور است. در واقع کشورهای تابع مدل مردم سالار سیاست جنایی بزهکاری را ناشی از

---

۱. از این رو، آفرینش،کارآفرینی و اندیشه ورزی در چارچوب منشور حزب و راهبردهای رسمی، آن هم در چارچوب نهادهای کشوری، لشگری و پلیسی قابل طرح و اجراست(همان)

Archive of SID.ir

Archive of SID.ir

نارسایی‌های اجتماعی، اقتصادی، فرهنگی و .. دانسته که وجود متغیرهای متعددِ موجد جرم منجر به ترکیب متغیرهای مختلف در هنجارانگاری و پاسخ‌شناسیِ طیف وسیعی از اقدامات گوناگون در سیاست جنایی تقنینی، قضایی و اجراییِ مدیریت پدیدهٔ بزهکاری می شود.

در حوزهٔ تدابیر کنشی اگرچه به‌صورت مقطعی و گاهی حداکثری به سمت گونه‌های موقعیت مدار و تدافعی متمایل شده اند(Welsh&faringtion,2012,115)اما این مقوله نافی تدابیر کنشی جامعه‌مدار و تمرکز بر نظام تعلیم و تربیت مطلوب در دولت‌های مردم سالار نبوده است. بدین ترتیب، ترکیب هوشمندانهٔ گونه‌های پیشگیری به همراه ضمانت اجراهای بدیلِ اداری-انتظامی، کیفری، آئین‌های مختلف رسیدگی و رویکردهای ترمیمی و جبران خسارات مدنی، تلاش در راستای بازپذیرسازی خواهد بود و راهبرد ترکیبی در مدل مردم سالار به دنبال دگرگونی سیستم هنجاری و گذار از کنترل دولتی به کنترل اجتماعی است. بنابراین، تسلیح سیاست جنایی و تجهیز بخش‌های اجتماعیِ مختلف ، تلفیق اهداف متعدد به منظور پاسخ گو کردن بزهکاران جهت اصلاح و ترمیم صدمات حاصل از جرم و توسعهٔ ضمانت اجراهای اداریِ،غیر قهرآمیز و جامعوی در اولویت است.

در مقابل، راهبرد ترکیبی در مدل اقتدارگرای فراگیر سیاست جنایی با تفوق نهادهای قوهٔ مجریه در شبکه‌های پلیسی و امنیتی همراه است که منتج به مشروعیت بخشی به حذف یا اخراج بزهکار، صلاحیت زدایی، ناتوان‌سازی، توسعهٔ کیفرهای بدنی و سرکوبیِ حداکثری است[1] و شرایط تشبیه هر گونه انحراف به بزه را برای قاضی و اتخاذ پاسخ های سلبی و دفعی فراهم می‌سازد .شکل‌گیریِ احتمالی جامعه مدنی و سازمان‌های غیر رسمی و فرعی، ابزاری برای ایجاد انقیاد تردیدناپذیر سیاسی، اجتماعی، اقتصادی شهروندان است که براین اساس، نفع عمومی توسط حکومت تعریف می‌شود. لذا تبلور راهبرد ترکیبی در این جوامع منجر به بهره‌مندی از گونه‌های پیشگیری از جرم دولتی حتی تاکنترل اخلاق خصوصی شهروندان و در عرصهٔ تدابیر کنشی و توسعهٔ گسترهٔ حقوق کیفری از طریق بزه‌انگاری‌های موسع و تقویت شبکه‌های دولتی سیاست جنایی با رسالت سزاگرایی و سرکوب‌گری همراه خواهد بود.

از آنجا که متولیان امر در این مدل ساز وکارهای سیاست جناییِ خود را کاراترین تلقی می‌کنند و آنها را بی‌نیاز از تحول در همگرایی با سیاست جنایی منطقه‌ای و یا بین‌المللی

---

۱. برای نمونه، در کشور شوروی سابق، تحول حقوق کیفری، به رغم شکست در دستیابی به اهداف خود، همچنان در چارچوب محدوده های ایدئولوژی مارکسیست- لنینیستی و راهبردهای حزب کمونیست- بدون توجه لازم به تحولات اجتماعی و فرهنگی جامعه و انتظارات پویای مردم و تحولات بن المللی- صورت می گرفت(نجفی ابرندآبادی، ۱۳۹۸: ۷۹۵)

Archive of SID.ir

Archive of SID.ir

می‌دانند؛ در زمینهٔ جرم‌شناسی، اصولا نسبت به مطالعاتِ سنجشی و تحقیقات ارزیابی‌کنندهٔ کارنامهٔ سیاست جنایی خود بیگانه‌اند (نجفی ابرندآبادی، ۱۳۹۵: ۲۳).

لذا، عدم پایبندی و بی‌اعتنایی به جامعهٔ بین المللی در این مدل منجر به انحصارگرایی بیش از پیش در دولت‌های اقتدارگرای فراگیر شده است.[۱]

بدیهی است، سیاست‌گذاری حقوقی اگرچه از اختیارات دولت به شمار می‌رود، اما در آن، حق بنیادی شهروندان مبنی بر سیاست‌گذاری شایسته نهفته است(نیازپور، ۱۳۹۹: ۸۰۰) اهمیت این موضوع در گذر از جهانی شدن و به‌وجود آمدن جرایم فراملی، امنیت کشورها را بیش از پیش در گرو یکدیگر قرار داده است که می‌تواند زمینه‌ساز شکل‌گیری سیاست جنایی ترکیبیِ بین‌المللی[۲] باشد، آن چنان که درکنار پاسخ‌های داخلی و ملی به بزهکاری ، پاسخ‌های بین‌المللیِ ترکیبی توسط سازمان‌ها و انجمن‌های بین‌المللی به جرم و انحراف شکل می‌گیرد. صلاحیت تکمیلی دیوان بین‌المللی کیفری در رسیدگی به جنایات مطروحه در اساسنامه نیز که ظهور در اعمال صلاحیت اولیهٔ محاکم کیفری داخلی و سپس دیوان بین‌المللی کیفری دارد، نمونهٔ داخل در مقام است.

منابع

آشوری، داریوش (۱۳۹۹)، **دانشنامه سیاسی**، چ بیست و نهم، تهران:انتشارات مروارید.

ابراهیمی، شهرام (۱۳۹۶)، **جرم‌شناسی پیشگیری**، چ چهارم، تهران: انتشارات میزان.

ابراهیمی، شهرام (۱۳۹۹)، **بزه‌انگاریِ عدم انجام تدابیر پیشگیری از بزهکاری**، در: دانشنامه سیاستگذاری حقوقی، با کوشش لعیا جنیدی و امیرحسن نیازپور، چ اول، تهران: انتشارات میزان.

اسکینر، استیفن (۱۳۹۹)، **فاشیسم و حقوق کیفری: تاریخ، مبانی نظری و استمرار**، ترجمهٔ سید باسم موالی‌زاده، چ اول، تهران: انتشارات شهر دانش.

---

۱. بی تردید، یک دولت نمی تواند توسل به مقررات داخلی خود را سرپوشی برای نقض حقوق بین الملل قرار دهد.قوانین دولتی، فراهم کننده ی مسئولیت برای هر نقض عهد منسوب به دولت ها هستند(شمعی، ۱۳۹۲: ۲۸۰)

۲. تولد رشته‌ی جدیدی به نام جرم‌شناسی فراملی و مطالعه‌ی پرونده های دادگاه‌های بین‌المللی کیفری، مرتکبان جنایات بین‌المللی، علل آغاز و ادامه بعضی درگیری هایِ مسلحانه‌ی بین‌المللی، نقش حکمرانی دولت‌های اقتدارگرا، جرایم علیه کرامت انسانی و تحقیر ملت‌های خود در این حوزه می‌گنجند (نجفی ابرندآبادی، ۱۳۹۶: ۲۰). افزون براین، توافق های امنیتی جمهوری اسلامی ایران با کشورهای همسایه و اروپایی در ارتباط با مبارزه و پیشگیری از جرایم سازمان یافته از این قبیل است(کرمی پورسیار، ۱۳۹۳: ۱۰۵)

Archive of SID.ir

Archive of SID.ir

اکبری، کمال (۱۳۸۴)، «اصول و ویژگی‌های مردم‌سالاری دینی»، **رواق اندیشه**، شماره ۴۱، ص ۲۵-۳۱.

بابایی، محمد علی و مهدوی، داور (۱۳۹۱)، «قلمرو کیفری و جایگاه آن در نظام حقوقی ایران»، **فصلنامه آموزه‌های حقوق کیفری**، شماره ۳، ص ۱۰۱-۱۲۸.

پاک نهاد، امیر (۱۳۹۴)، **سیاست جنایی ریسک مدار**، چ دوم، تهران، نشر میزان.

جعفریان سوته، سید حسن (۱۳۹۹)، **شبکه‌های خودانضباطی اقتصادی** در: دانشنامه سیاستگذاری حقوقی، به کوشش لعیا جنیدی و امیرحسن نیازپور، چ اول، تهران: انتشارات میزان.

جمشیدی، علیرضا (۱۳۹۵)، **سیاست جنایی مشارکتی**، چ دوم، تهران: نشر میزان.

دارابی، شهرداد (۱۳۹۹)، «سیاست جنایی ترکیبی در برابر بزهکاری زیست محیطی»، **فصلنامه آموزه‌های حقوق کیفری**، شماره ۱۹، ص ۶۹-۹۷.

دارابی، شهرداد (۱۳۹۷)، **پیشگیری از جرم در مدل مردم سالار سیاست جنایی**، چ دوم، تهران: نشر میزان.

دلماس - مارتی، می رِی (۱۳۹۸)، **نظام‌های بزرگ سیاست جنایی**، ترجمهٔ علی حسین نجفی ابرندآبادی، چ چهارم، تهران: نشر میزان.

رحمانیان، حامد و حبیب‌زاده، محمدجعفر (۱۳۹۲)، «ابزارگرایی کیفری: قلمرو، مفهوم، شاخص‌ها»، **پژوهش حقوق کیفری**، سال دوم، شماره پنجم، ص ۴۷-۷۱.

رستمی، هادی (۱۳۹۹)، **حقوق کیفری و لیبرالیسم**، چ اول، تهران: انتشارات نگاه معاصر.

شمعی، محمد (۱۳۹۳)، **درآمدی بر جرم انگاری و جرم زدایی**، چ اول، تهران:انتشارات جنگل.

شمعی، محمد و شهباز، سارا (۱۳۹۴)، **جرم انگاری حداکثری**، چ اول، تهران: انتشارات جنگل.

طباطبایی موتمنی، منوچهر (۱۳۹۹)، **حقوق اداری**، چ بیست و سوم، تهران: انتشارات سمت.

ظهیرنژاد ارشادی، مینا (۱۳۷۵)، **کره شمالی**، چ اول، تهران: انتشارات وزارت امورخارجه.

غلامی، حسین (۱۳۹۶)، **اصل حداقلی بودن حقوق جزا**، چ دوم، تهران: انتشارات میزان.

غلامی، حسین (۱۳۹۹)، **کیفرشناسی**، چ سوم، تهران: نشر میزان.

فوکو، میشل (۱۳۹۹)، **مراقبت و تنبیه(تولد زندان)**، ترجمهٔ نیکو سرخوش و افشین جهاندیده، چ هفدهم، تهران: نشر نی.

Archive of SID.ir

Archive of SID.ir

کرمی‌پور سیار، عباس (۱۳۹۳)، «پیشگیری از جرم در موافقت‌نامه‌های همکاری امنیتی جمهوری اسلامی ایران»، **فصلنامه پیشگیری از جرم**، شماره ۳۲، ص ۱۰۵-۱۳۲.

گسن، رمون (۱۳۹۹)، **جرم‌شناسی خیزش‌های اجتماعی**، ترجمه و پژوهش شهرام ابراهیمی، چ اول، تهران: نشر میزان.

گسن، رمون (۱۳۷۱)، **بحران سیاست‌های جنایی کشورهای غربی**، ترجمهٔ علی حسین نجفی ابرندآبادی، فصلنامه تحقیقات حقوقی، ص ۲۷۷-۳۳۵.

لازرژ، کریستین (۱۴۰۰)، **درآمدی بر سیاست جنایی**، ترجمهٔ علی حسین نجفی ابرندآبادی، چ نهم، تهران: انتشارات میزان.

منتسکیو، شارل دو (۱۳۹۶)، **روح القوانین**، ترجمهٔ مهدی، علی اکبر، چ چهاردهم، تهران: انتشارات امیرکبیر.

مهدوی، داور (۱۳۹۳)، **قلمرو کیفری در حقوق ایران(دادرسی عادلانه در رسیدگی‌های غیر قضایی)**، چ اول، تهران: نشر میزان.

مین وُو یون (۱۳۹۰)، «درآمدی بر سیاست جنایی توتالیتر: جرم و مجازات در کره شمالی»، ترجمهٔ حسین غلامی، **فصلنامه مطالعات پیشگیری از جرم**، سال ششم، شماره نوزدهم، ص ۱۹۱-۲۱۸.

نجفی ابرندآبادی، علی حسین (۱۳۹۹)، **بین‌المللی- اساسی شدنِ اصول حقوق کیفری** در: دانشنامه سیاستگذاری حقوقی، به کوشش لعیا جنیدی و امیرحسن نیازپور، چ اول، تهران: انتشارات میزان.

نجفی ابرندآبادی، علی حسین و هاشم بیگی، حمید (۱۳۹۷)، **دانشنامه جرم‌شناسی**، چ پنجم، تهران: انتشارات گنج دانش.

نجفی ابرندآبادی، علی حسین (۱۳۹۸)، **سیاست جنایی از مدل‌ها تا جنبش‌ها**، دیباچه در: می ری دلماس – مارتی، نظام‌های بزرگ سیاست جنایی، چ چهارم، تهران: انتشارات میزان.

نجفی ابرندآبادی، علی حسین (۱۳۹۲)، **درآمدی بر پژوهش در نظام عدالت کیفری: فرصت‌ها و چالش‌ها** در: بایسته‌های پژوهش در نظام عدالت کیفری، چ اول، تهران: انتشارات میزان.

نجفی ابرندآبادی، علی حسین (۱۳۹۶)، **پیشگیری عادلانه از جرم** در: علوم جنایی، مجموعه مقالات در: تجلیل از استاد دکتر محمد آشوری، چ ششم، تهران: انتشارات سمت.

Archive of SID.ir

Archive of SID.ir

نجفی ابرندآبادی، علی حسین (۱۳۹۴)، **به‌سوی یک سیاست ملی پیشگیری از بزهکاری**، دیباچه در: دانشنامه پیشگیری از جرم آکسفورد، چ اول، تهران: انتشارات میزان.

نجفی ابرندآبادی، علی حسین (۱۳۹۱)، **درباره امنیت شناسی (از حق بر امنیت تا حق بر تأمین)** دیباچه در: مدیریت انسان مدار ریسک جرم، به کوشش سودابه رضوانی، چ اول، تهران: نشر میزان.

نجفی ابرندآبادی، علی حسین (۱۳۹۵)، **حقوق کیفری در آغاز هزاره‌ی سوم**، دیباچه در: مفاهیم بنیادین حقوق کیفری، تألیف فِلچر، جورج پی، ترجمهٔ سید مهدی سیدزاده ثانی، چ دوم، تهران: انتشارات دانشگاه علوم اسلامی رضوی.

نجفی ابرندآبادی، علی حسین (۱۳۹۸)، **تحولات جرم‌شناسی بزهکاری یقه سفیدها**، دیباچه در: بزهکاری یقه سرخ‌ها، به کوشش شهرداد دارابی، چ اول، تهران: نشر میزان.

نجفی ابرندآبادی، علی حسین (۱۳۹۶)، **سیاست جنایی**، در: دانشنامه علوم جنایی اقتصادی، به کوشش امیرحسن نیازپور، چ اول، تهران: نشر میزان.

نجفی ابرندآبادی، علی حسین (۱۳۹۵)، **جرم‌شناسی حقوقی**، در: دائره المعارف علوم جنایی، زیر نظر علی حسین نجفی ابرندآبادی، کتاب دوم، چ دوم، تهران: بنیاد حقوقی میزان.

نجفی ابرندآبادی، علی حسین (۱۳۹۶)، **جنایات بین‌المللی و جرم‌شناسی**، دیباچه در: آلت سمولرز ورولف هاومن، **جرم‌شناسی فراملی؛ به سوی جرم‌شناسی جنایات بین‌المللی**، به کوشش حمیدرضا نیکوکار، چ اول، تهران: نشر میزان.

نجفی ابرندآبادی، علی حسین (۱۳۹۸)، **علوم جنایی در رویارویی با رویدادهای سیاسی (درآمدی بر تحولات حقوق کیفری و جرم‌شناسی در پرتو انقلاب مارکسیستی- لنینیستیِ روسیه)**، در: دایره المعارف علوم جنایی، زیر نظر علی حسین نجفی ابرندآبادی، کتاب چهارم، چ اول، تهران: بنیاد حقوقی میزان.

نوبهار، رحیم (۱۳۹۶)، **اصل کاربرد کمینه‌ی حقوق کیفری** در: اصل حداقلی بودن حقوق جزا، به کوشش حسین غلامی، چ دوم، تهران: انتشارات میزان.

نولته، ارنست (۱۳۹۸)، **جنبش‌های فاشیستی (بحران نظام لیبرالی و تکامل فاشیسم)**، ترجمهٔ مهدی تدینی، چ سوم، تهران: انتشارات ققنوس.

نیازپور، امیرحسن (۱۳۹۹)، **کنشگران دولتی سیاسگذاری حقوقی** در: دانشنامه سیاستگذاری حقوقی، به کوشش لعیا جنیدی و امیرحسن نیازپور، چ اول، تهران: انتشارات میزان.

نیازپور، امیرحسن (۱۳۹۸)، **آئین دادرسی کیفری اقتصادی**، چ اول، تهران: نشر میزان.

Archive of SID.ir

Archive of SID.ir

Welsh. c. Bardon & farrington p. david (2012), **The science & politics of crime prevention**: toward a new crime policy, the oxford hand book of crime prevention.

Wvekens, Anne (2009), **The evolving story of crime prevention in France**, in crime prevention policies in comparative perspective

http://.sputniknews.com

روش استناد به این مقاله:

دارابی، شهرداد (۱۴۰۱)، «راهبرد ترکیبی در مدل‌های مردم سالار و اقتدارگرای فراگیر سیاست جنایی»، **پژوهشنامه حقوق کیفری**، دوره ۱۳، پیاپی ۲۵، ص ۵۳-۷۴. DOI:10.22124/jol.2021.19432.2125

Copyright:

Copyright for this article is transferred by the author(s) to the journal, with first publication rights granted to *Criminal Law Research*. This is an open-access article distributed under the terms and conditions of the Creative Commons Attribution License (https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/).

Archive of SID.ir